Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII Ч. 154. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 14-го СЕРПНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 14, 1985 No. 154. VOL. XCII

Філядельфійська Округа УНС влаштовує День УНСоюзу

Танцюристи ансамблю із своїм керівником Володимиром Милиничиком (перший справа, другий ряд), а зліва — настоятель храму Пречистої Діви Марії і духовний опікун ансамблю о. митрат Василь Чекалюк.

Філядельфія. — Як уже інформовано, в неділю, 18-го серпня ц.р., заходом Управи Окружного Комітету Філядельфійської Округи УНСоюзу, відбудеться вже 20-ий з черги День Українського Народного Союзу на площі Українського Спортового Осередку „Тризуб" в Горшамі, Па., при дорогах Ловер Стейт і Кавнті Лайн.

Святочний комітет, до якого входять майже всі члени Управи, подбав про багату і різноманітну програму. Піднесення прапорів та відкриття свята відбудеться в год. 1:30 по полудні. Відтак перший раз під час союзового свята Округи буде виступ танцювального ансамблю при українській православній церкві Пречистої Діви Марії в Аллентавні, Па., під мистецьким керівництвом Володимира Милиничика. Опісля буде відзначення заслужених союзовців. Для дітей приготовано різні гри, а для танцюючих — забава при звуках оркестри „Карпати". Під час свята можна буде виграти цінні подарунки, включно з апаратом телебачення. Також весь час буде діяти кухня з традиційними українськими стравами, а для спрагнених будуть гарячі і зимні напитки.

До участи в цьому Дні УНСоюзу запрошено не лише членів Союзу, але й всіх громадян філядельфійської метрополії та сусідніх стейтів, а головно союзові Округи Ню Джерзі, Пенсилванії і Ню Йорку. Слід підкреслити, що весь дохід з цього свята є призначений для „Тризуба" на сплату позички за закуплену 28-акрову посілість та будову модерного спортового клюбу.

Щоб прийти з фінансовою поміччю для УСО „Тризуб", організатори свята закликають всіх колишніх спортовців та симпатиків спорту прибути на „Тризубівку". А коли б погода не дописала, то організатори свята інформують, що імпреза відбудеться в залях модерного спортового клюбу.

В згаданому святі візьмуть участь члени Головного Екзекутивного Комітету і деякі члени Головного Уряду.

Відбудеться пленарне засідання Крайового Комітету Відзначення Тисячоліття Християнства

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Як уже інформовано, у суботу, 17-го серпня ц.р. тут у приміщеннях УНСоюзу відбудеться перше пленарне засідання цілого Крайового Громадського Комітету для Відзначення Тисячоліття Християнства в Україні.

Засідання починається о годині 11-ій перед полуднем.

Комітет просить кожну українську організацію назначити, якщо вона цього ще не зробила, одного делегата до Президії Комітету і попросити його, чи її, взяти участь у цьому засіданні.

Комітет просить також членів Почесної Президії, та членів Ділового комітету і всіх комісій прибути на це засідання.

Друкують книжку про голод

Кеймбридж, Масс. (ФК-У). — Дослідно-наукова праця д-ра Роберта Конквеста про Голод 1932/33 років в Україні, що її ініціювали й фінансово підтримали Украніський Науковий Інститут Гарвардського Університету й Український Народний Союз, появиться друком в Америці, у видавництві Oxford University Press вчасно весною 1986 року.

Як було попередньо оголошено, британське видання тієї книжки появиться у видавництві Hutshison Publishers в лютому наступного року.

Проголосили нагороди стипендійного конкурсу

Джерзі Сіті, Н. Дж. — У лютому 1985 року проголошено четвертий конкурс на стипендії з Фонду СУА ім. Еви Сташків. У склад Стипендійної комісії, яку очолює голова СУА Іванна Рожанковська, входили: Марія Томоруґ, заступниця голови; Іванна Ратич, фінансова секретарка; Лідія Черник, референтка суспільної опіки й від 17-го Відділу СУА в Маямі, Фла. — Ірена Ракущ, голова; Люба Кобрин і Соня Микитка, члени.

Стипендійна комісія розглянула два подання, що відповідали вимогам конкурсу й одноголосно признала стипендію членці 29-го Відділу СУА в Чикаго Оксані Роздольській, у висоті 1,500 дол., на дальші студії, і членці 45-го Відділу СУА в Дітройті, — Лідії Тарнавській у висоті 1,000 дол. як допомогу у наукових дослідах для написання докторської праці на тему: „Іван Мазепа у німецькій літературі".

Заплановано концерти в Гантері

Гантер, Н. Й. — У суботу, 17-го серпня, тут в „Гражді" в год. 8-ій вечора відбудеться п'ятий з черги концерт Центру Української Культури, на якому виступить відомий український тенор Едвард Іванко в супроводі піяніста Томи Гриньова. В програму концерту включено пісні М. Лисенка, З .Лиська й Д. Січинського.

У понеділок, 2-го вересня о год. 3-ій по полудні відбудеться концерт-бенефіс. На цьому концерті виступить світової слави український співак бас-баритон Метрополітальої Опери в Ню Йорку Павло Плішка. Квити на цей концерт можна замовляти, телефонуючи на число (518) 989-6479 або пишучи на адресу: Music and Art Center of Greene County, P. O. Box 20, Jewett, N. Y. 12444.

ПАПА ЗАСУДИВ ПОЛІТИКУ АПАРТАЇДУ В ПІВДЕННІЙ АФРИЦІ

Кароа, Камерун. — Папа Іван Павло II, який перебуває тепер на 12-денній візиті в країнах Африки, дуже рішучо засудив політику апартаїду, практиковану в Південній Африканській Республіці.

В окремій заяві, прочитаній речником Ватикану, між іншим говориться, що в теперішньому часі політика апартаїду і расова дискримінація взагалі не повинні мати місця у світі. „Без пошанування основних прав людини, які Святіший Отець все обороняє, без політичної і особистої свободи, без свободи вислову, преси та інших свобід, не може існувати культурне суспільство в жадній країні світу, якщо така країна хоче зараховуватись до цивілізованих", — говориться у заяві.

В кінці заяви Папа Іван Павло II закликає народи світу молитися за мир, справедливість і пошанування один одного", бо без цих фундаментальних принципів ніколи не буде миру між країнами і вони житимуть в атмосфері конфронтації і війн між собою. Папа відмовився від відвідин Південної Африканської Республіки, хоч деякі кола намагалися схилити до цього кроку голову Католицької Церкви.

Африканці в заглньому щиро і відкрито вітають Папу, не зважаючи на релігійну приналежність. Він стає в обороні їхнього права на життя, на політичний розвиток, на медичну і соціяльну опіку, на співучасть в урядах тощо і рівночасно картає тих, які ведуть расову політику.

На запитання кореспондентів чому, крім особистих завваг, Папа вважав ще за потрібне видати офіційний комунікат Ватикану у справах Південної Африки, речник Ватикану Жак Наварро заявив кореспондентам, що „перебування Папи на цьому майже цілковито чорному континенті, без окремої заяви про події в ПАР, звучало б парадоксом і могло б бути зле інтерпретоване багатьма державами світу".

Тривають репресії проти активістів „Солідарности"

Варшава, Польща. — Ветеран і активіст „Солідарности" Маріян Юрчік повідомив телефонічно зі свого мешкання в Щеціні, що уряд обвинувачує його в розповсюдженні антиурядових памфлетів і йому наказано не залишати місто без дозволу міліції.

М. Юрчік, який у 1980 році організував у Щеціні страйк, що дав поштовх до створення профспілкового руху „Солідарности", був заарештований минулого тижня на 48 годин. Він сказав, що прокуратор попередив його, що ведеться розслідування з приводу розповсюдження в Польщі і за кордоном памфлетів, які закликають до соціяльних заворушень і бойкоту виборів до сойму".

Лідери „Солідарности" закликали поляків бойкотувати вибори 13-го жовтня бо кандидатам забороненої „Солідарности" не дозволено висувати свої кандидатури на виборах до сойму.

Був попереджений і ґданьский священик Генріх Янковскі, що в його проповідях містяться висловлювання „антиурядового характеру".

Репортери вважають, що ці заходи проти Юрчика і Янковского спрямовані на те, щоб не допустити святкування активістами „Солідарности" п'ятої річниці страйку в Ґданьску, що відбувся 14-го серпня 1980 року, після чого уряд Польщі визнав „Солідарність".

Лідер „Солідарности" Лєх Валенса, якому також загрожували судовим переслідуванням, відмовився до кінця серпня давати інтерв'ю західнім журналістам, щоб йому не могли приписати обвинувачень в „розповсюдженні наклепницької інформації". Він заявив, що має намір відзначити п'яту річницю страйку покладенням вінка на могилу робітників, які загинули під час повстання 1970 року.

В ЛЕТУНСЬКІЙ КАТАСТРОФІ В ЯПОНІЇ ЗАГИНУЛО 520 ОСІБ

Токіо, Японія. — В понеділок, 12-го серпня ц.р., у залісnену гірську околицю, біля місцевості Осутака, приблизно 70 миль на північний захід від Токіо, впав і загорівся японський великий пасажирський літак (Джомбо джет) з 524-ма особами на покладі і обслугою. Усі 520 осіб загинули на місці катастрофи, чотирьох осіб знайшли рятункові команди живими, між ними маму з 8-літньою донечкою, але про їхній стан покищо нічого не відомо. Військовий гелікоптер перевіз тяжко поранених до найближчого шпиталю.

Загибель 520-ох пасажирів вважається найбільшою досі летунською катастрофою в історії летунства і вона викликала потрясаюче враження в цілому світі. На адресу уряду в Токіо наспівають вислови співчуття від голів численних держав з приводу цього випадку.

Кусники з літака-кольоса були розкинені у великому радіюсі і їх докладно визбирують рятункові команди і спеціялісти, щоб встановити опісля на підставі студії, що було правдивою причиною цієї летунської катастрофи. Пілоти сигналізували коротко перед катастрофою, що вони мають проблему з дверима до кабіни пілотів і що мають труднощі контролі літаком. Кілька секунд пізніше вони просили дозволу на приземлення літака на американській військовій базі і такий дозвіл зараз отримали, але після цього літак зник з радарної сітки, а кілька хвилин пізніше вже було по всьому.

Перші рятункові команди гелікоптерами прибули на місце катастрофи, але з огляду на скалисту місцевість вони змогли дістатись до горіючих частин літака і лісу тільки кілька годин пізніше. Все, що вони застали це тільки розкидані напівзгорілі тіла пасажирів і тліючі частини багажів, та устаткування літака.

Досі найбільшою катастрофою, яка включала тільки один літак, вважалась катастрофа турецького літака ДС—10 на передмісті Парижу 3-го березня 1974 року у якій загинуло 346 осіб. Найбільша катастрофа, зареєстрована в останніх десятиліттях сталася 27-го березня 1977 року, коли два пасажирські літаки зударились на доріжці приземлення і загорілись.

У катастрофі в Японії майже всі пасажири були японцями, крім 21-го. Між жертвами є також два американські громадяни.

А. Вокера визнали винним у шпигунстві

Норфолк, Ва. — Суддя Калвіт Кларк оголосив вирок: колишній лейтенант військово-морської фльоти ЗСА Артур Вокер визнаний винним у шпигунстві на користь іноземної держави. Вирок буде винесений, мабуть, цього тижня. А. Вокер може бути засуджений до трьох довічних термінів ув'язнення плюс 40 років.

„Уряд ЗСА незаперечно довів, що Артур Вокер вступив у змову і передавав військові таємниці закордонній державі, в даному випадку Совєтському Союзові". — сказано у постанові суду.

Ще перед тим, як був оголошений вирок, прокуратор заявив, що А. Вокер „наніс удар ножем у спину своїй батьківщині". Адвокат Вокера зробив останню спробу спасти свого підзахисного від надто суворого вироку. Він вимагав доказів того, що секретні документи, які А. Вокер продав агентам Совєтського Союзу „дійшли за призначенням і були використані на шкоду безпеки З'єднаних Стейтів.".

У відповідь на цю заяву суддя відповів, що йому досить незаперечних доказів вини Артура Вокера, який, будучи при здоровому розумі, крав військові таємниці ЗСА і діставав за них гроші від ворогів своєї країни.

Процес Артура Вокера, а також судові процеси решти членів шпигунської групи, які відбудуться незабаром, допомогли керівникам військово-морської фльоти ЗСА швидко дістати великі суми асигнувань для створення спеціяльного Управління по боротьбі зі шпигунством і тероризмом у військово-морській фльоті.

Проголошення конкурсу

Союз Українок Америки проголошує п'ятий конкурс на приділення стипендій з Фонду ім. Еви Сташків в наступних категоріях:

1. На студії української мови для абсольвентів журналістики, мовознавства, бібліотекарства і музейництва, які плянують використати знання української мови у професійній праці.
2. На студії для осягнення докторату в ділянках українознавства або порівняльних дослідах у ділянках літератури, історії, соціології, музикології і т.п., після цього, коли університет апробує тему.
3. Допомога у виданні наукової праці з ділянки українознавства, прийнятої до публікації авторитетним видавцем.

Висоту стипендій вирішує комісія у кожному окремому випадку. Кваліфікованими кандидатами на стипендії є членки СУА, які вступили до організації принаймні один рік перед внесенням подання про стипендію.

Реченець внесення подання про стипендію 30 вересня 1985 року. У першій і другій катогоріях стипендії будуть призначені на студії в американських і канадських університетах.

У листі необхідно подати на котру категорію стипендії кандидат хоче внести подання.

Про інформації слід звертатися на адресу: Ukrainian National Women's League of America, Inc., Eva Stashkiw Scholarship Fund., 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003.

Український фізик отримав відзначення

Професор університету Юта д-р Орест Г. Симко здобув відзначення як професор фізики минулого червня під час церемонії ґрадуації. Такі відзначення дає університет трьом найкращим професорам кожного року. Відзначення включає нагороду в сумі 2,000 дол. за педагогічні здібності. Професорів номінують учні, професори, декани і голови департаментів в ділянках їхньої спеціялізації.

Проф. О. Симко закінчив студії в 1961 році і одержав маґістерку в 1962 році в університеті в Оттаві. В 1967 році здобув докторський диплом в Оксфордському університеті. В 1970 році проф. Симко почав працювати в університеті в Юта як професор фізики. В 1974 році його ступінь підвищено до ассошієйт-професора, а в 1979 році він став повним професором. Кожного семестру його курсів слухає понад 200 студентів.

Співробітники д-ра Симка кажуть, що він є педагогом, який є прикладом для інших, а також винахідливий у його наукових дослідах.

Д-р Симко так висловлюється про свою працю: „Моїм завданням професора фізики є навчити і пояснити учням предмет, як також заохотити їх до глибшого зацікавлення в даній ділянці. Я працюю над тим, щоб їхні уми були точні, постійно допитливі, цікаві та творчі."

В кінці цього тижня відбудеться вечір гумору на Союзівці

Союзівка. — В суботу, 17-го серпня ц.р., тут о год. 8:30 вечора відбудеться унікальна програма — „Канадський вечір гумору", „Гриць Зозуля" (В. Довганюк) і група гумористів в трьох частинах. Братимуть участь артисти Українського Драматичного Ансамблю „Заграва" з Торонто. У програмі: скечі, сатира, гумор під назвою „Євашан-зілля": виконавці: М. Левицька, О. Микитенко, О. Лозинська, Ю. Бельський, В. Довганюк, І. Кушніренко, Т. Парченко, О. Стельмахович, О. Лещишин, Й. Терлецький.

В. Довганюк в ролі Гриця Зозулі.

В цій програмі В. Довганюк виступає також в ролі „Гриця Зозулі". Буде виконаний, між іншим, знаменитий скеч „Українська національна лазня".

Актор Володимир Довганюк відомий українській публіці в Канаді і ЗСА. В 1939 році вступив до театру „Труд", що був тоді під керівництвом Кузя-Кузенка і діяв на території Західньої України. Починаючи з 1944 року виступав у „Народному театрі", керівником якого був заслужений артист України Григорій Манько-Ярошевич. З Німеччини з цим театром в 1951 році переїхав на постійне перебування до Торонто в Канаді. В 1954 році став основником ансамблю „Заграва", який згодом став єдиним професійним українським театром у Канаді. За виконані ролі на фестивалі драматичних театрів у програмі багатокультурности був нагороджений грамотами найкращого ведучого актора в 1980-81 роках. На XIУ Конгресі КУК в 1983 році отримав Шевченківську медалю, як нагороду за працю в ділянці українського театру.

Після мистецької програми буде забава на площадці біля „Веселки" о год. 10-ій вечора. Гратиме оркестра „Іскра".

На другу суботу, 24-го серпня у головній програмі виступатимуть двоє співаків- солістів — Марта Андріюк, сопрано і Богдан Чаплинський, тенор. До танців ґратиме оркестра Алік і Дорко.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ У КОҐОВЗІ

Коговз, Н. Й. (І.Д.). — Український День відбудеться тут у неділю, 18-го серпня в Українському парку при Медовс авеню. Початок в год. 2-ій по полудні. В програмі — смачні українські страви, розваги для дітей, спортові змагання, виграші льотерії й інші несподіванки. До танців приграватиме оркестра С. Коґута з Амстердаму.

В СВІТІ

АНТИАЛЬКОГОЛЬНА КАМПАНІЯ в Совєтському Союзі набирає на силі. Два місяці після її проголошення міліція перевела цілий ряд заходів, щоб позбутися зі шляхів п'яних водіїв автомобілів. Майже на кожному більшому шляху на спеціяльно влаштованих рогачках зупиняють усі автомобілі і перевіряють не тільки стан шоферів, але також багажі, шукаючи за горілкою. Зловлених п'яних шоферів придержують у спеціяльному „витверезнику", тобто в'язничній пивниці, перестерігають. Після другого разу відбирають документ на право їзди і звільняють з праці. Міліція шукає також за самогонними апаратами в цілій країні, відбирає і карає власників. Для переведення цієї акції компартія наказала змобілізувати велику кількість молодих, здібних і відданих членів партії до міліції. Товариське життя в СССР помалу починає переформовуватися, — кажуть спостерігачі і кореспонденти.

В БЕЙРУТІ ЗНОВУ ВІДНОВИЛИСЬ бої між християнами і мусулманами, головно між з'єднаннями міліції одної й другої сторони. Біля так званої зеленої зони, яка поділяє місто на християнську і мусулманську частини, часто чути артилерійські і ракетні вистріли, перестрілку з машинових крісів. Минулої суботи, 10-го серпня, бій між двома ривалізуючими групами тривав чотири години і по обидвох сторонах були вбиті і поранені. Мусулмани обстріляли також палац президента Башіра Ґемаєля і знищили частину прибічних будинків. Політичні спостерігачі кажуть, що жадній з груп не допомогли наради в Дамаску, ціллю яких були справи замирення.

МОСКВА „ПОПРОСИЛА" венесуельського парляментариста Карльоса Таблянде, члена політичної партії „Рух до соціялізму", негайно покинути Совєтський Союз. Таблянте перебував в Москві у складі делеґації Венесуелі на міжнародному молодечому фестивалі. Там він виступив, за дозволом організаторів, публічно і яке ж було їхнє розчарування, як він почав вимагати звільнення академіка Андрея Сахарова і його дружини Єлени Боннер. Він запропонував делеґатам поїхати в місто Ґорький і там на місці перевірити стан Сахарових. Він також назвав окупацію Афганістану совєтськими військами „імперіялістичною агресією". Після цієї „несподіванки" венесуельського члена парляменту оточили КҐБісти і кубинські „опікуни", а потім міністерство закордонних справ попросило, щоб він негайно покинув СССР. Так в Москві гостять тих закордонних гостей, які намагаються сказати правду, — кажуть акредитовані в Москві кореспонденти.

В АМЕРИЦІ

БЮРО РИБОЛОВСТВА, охорони довкілля і парків попросило 16 стейтів і три канадські провінції, щоб вони піклувалися 25-ма сірими американськими ведмедями на рік в своїх парках. Причиною цього є те, що існує мале число цих ведмедів і вони вимирають. Але тільки провінції Альберта і Британська Колюмбія згодились на цю пропозицію, а інші твердять, що не мають відповідного місця на ведмедів у своїх парках.

ТОКСИЧНИЙ ГАЗ НЕСПОДІВАНО вийшов з хемічної фабрики Юніон Карбайд у західній Вірджінії, спричинюючи занедужання 175 осіб, яких завезено до лікарень з подразненими очима, і легенями. Урядовці цієї фабрики заявили, що токсичний газ є дуже небезпечний, що власне від затроєння цим газом в Індії минулого року загинуло понад 2,500 осіб.

ФЕДЕРАЛЬНІ УРЯДОВЦІ виявили, що повітряні контролери літака Делта, який розбився і згорів в Тексасі 2-го серпня ц.р., не встигли сказати його пілотам про зміну погоди, яка була причиною випадку. Повідомлення про бурю вийшло 10 хвилин перед тим що літка впав.

ВІЛЛІЯМ ШРЕЙДЕР, ОДИН із п'ятьох пацієнтів, які отримали штучне серце, випровадився із шпиталя в неділю, 11-го серпня ц.р. В. Шрейдера перенесено в Луївіллі, Ла., до спеціяльного помешкання, де він перебував перед другим мозковим ударом. В. Шрейдера лікарі, родина, і приятелі певні, що його перебування в цьому спеціяльному помешканні буде успішним і вони вірять, що незабаром він зможе перенестися на постійно до своєї хати в Індіяні.

ЗАСТУПНИК ПРЕСОВОГО секретаря Білого Дому Леррі Спікс заявив кореспондентам, що Південна Африканська Республіка правдоподібно скоро знесе вийнятковий стан в країні і поробить цілий ряд інших заходів, щоб зменшити напруженість і заворушення в ПАР. Про ці справи довше й докладніше говорили у Відні, Австрія, головний дорадник президента Роналда Регена у справах крайової безпеки Роберт МекФарлейн і міністер закордонних справ ПАР Рольф Бота. Вміжчасі заколоти, демонстрації і насильства набирають на силі. В кінці минулого тижня товпа вкаменувала чорного вояка урядової армії, облила його бензиною і підпалила. Також зудари біля міста Дурбан між неграми і індійцями поширюються.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster Send address changes to:
"Svoboda" • P.O Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Комуністичний боляк у Центральній Америці

Перший такий боляк 16-го лютого 1959 року, коли на Кубі прийшов до влади Фідель Кастро, який спершу прикидався, як великий демократ, але швидко скинув маску і став прислужником Москви. Д.Д. Айзенгавер підготовив збройний десант проти кастрівських кубинців, вишколених і озброєних Америкою, але його наступник, президент Джан Кеннеді послухав своїх цивільних дорадників, не дав тому десантові летунського прикриття і виправа скінчилася катастрофою. 17-го липня 1979 року наріс у Центральній Америці другий подібний чиряк, коли в Нікараґуа перемогла партія сандіністів, насправді теж комуністів. Їхнє правління довело там до народження збройного підпілля, що йому зразу же сприяв Роналд Реґен. Невгамовний наступ совєтського імперіялізму та його активне сприяння міжнародному тероризмові в реакції скріпило праве крило Конґресу настільки, що у схваленому в минулому тижні законі про допомогу закордонові є також 17 мільйонів для „борців за свободу", як їх називає Реґен, у Нікараґуа. Підписуючий цей закон, Президент з признанням висловився про зворот у Конґресі — прихильний для партизанів проти сандіністського режиму в Нікараґуа. Але шеф штабу збройних сил в Ель Сальвадоре ген. Адольфо Блендон, стверджуючи перемогу державного війська, що йому Америка постачає підстаршин для вишколу та зброю, особливо військові транспортні гелікоптери, що їх не мають партизани, — правильно висловив переконання, що в Центральній Америці аж тоді настане спокій, як не стане в Нікараґуа комуністичного режиму.

На превеликий жаль в Америці все ще є „рожеві" пацифісти, політичні не так наївняки, як анальфабети у справах большевизму, які свідомо або несвідомо грають в дудку Москви. Ось так недавно виїхала до Нікараґуа група аж 29-ох членів американської організації „Свідки миру", щоби там пропаґувати „замирення" між сандіністсько-комуністичним режимом і демократичними партизанами та водночас продемонструвати, що не всі американці підтримують антикомуністичну політику президента Реґена. Шукаючи в оцьому літньому огірковому сезоні будь-якого сенсаційного матеріялу для своїх газет, поїхали з отими „пісніками" до Нікараґуа аж 18 американських журналістів. Державний департамент і військові кола, не перешкоджуючи тій виправі „пісніків", все ж перестерігали їх, щоб вони трималися здалека від теренів де оперують протикомуністичні партизани. Зокрема лідер партизанського руху в Нікараґуа Еден Пасторе публічно перестерігав американських цивільних миротворців, що коли вони опиняться на території воєнних дій — то протикомуністичні партизани можуть їх обстрілювати. Всі ті перестороги не помогли. „Свідки миру" разом із отим цілим гуртом журналістів повірили запевненню від урядових кіл сандіністів, що державне військо контролює цілу територію тієї країни, поїхали на терен, опанований партизанами і всі дісталися в їхній полон.

В американській пресі знявся великий крик, що ось підтримувані республіканським урядом ЗСА партизани в Нікараґуа не шанують американських громадян і взяли 47 мирних неузброєних американців як закладників. Але зараз же на другий день ті ніби схоплені закладники з'явилися в столиці Нікараґуа Манаґуа. Виявилося, що партизани, які є членами „Революційно-демократичного Союзу", притримали тих американських „пісніків" через ніч в джунґлі, нагодували їх і вранці показали дороги в сторону державного війська сандіністів.

Очевидно, уряд сандіністів і Нікараґуа з диктаторським президентом Данієлем Ортеґою у проводі старається всіма можливими способами позбавити свою внутрішню опозицію допомоги від Америки. В останньому часі урядові сандіністські кола стараються застрашити Америку, що коли б Уряд Реґена рішився перевести в Нікараґуа збройну інтервенцію, то в усіх більших американських містах почнуться акти терору. Американські керівні чинники не беруть тих погроз поважно. У популярній нюйоркській пресі можна було вичитати правильний коментар, що коли б Уряд Реґена рішився зліквідувати режим сандіністів в Нікараґуа збройною силою, то напевно це була б така блискавична операція, як на острові Ґренада в жовтні 1983 року і комуністичні терористи просто не мали би часу повести свою погану роботу.

Загально вважають, що величезна більшість населення в Нікараґуа прийняла б американських визвольників з таким самим захопленням, як це сталося в Ґренаді. Але американський Уряд волів, щоби упадок режиму сандіністів прийшов в наслідок внутрішнього спротиву і тому Реґен вже заповів, що буде вимагати від Конґресу збільшення допомоги „борцям за волю" у Нікараґуа.

М.С.

СОВЄТСЬКА ІНФІЛЬТРАЦІЯ

Нещодавно в тижневику „Вашінґтон інквайрер" появилася цікава стаття на тему нападів на американські радіостанції „Вільна Европа" і „Свобода" з боку деяких пресових органів в ЗСА. Стаття підкреслює, що між цими й совєтськими нападами існує велика подібність, дуже часто навіть в так званій арґументації.

Стаття заторкнула одну із найважливіших проблем сучасної „холодної війни", що, як би там опортуністично і не запихав голову в пісок, щоб цього не бачити, безупинно на усіх фронтах проходить. І при тому атакуючою стороною є Москва. Канали впливів її „п'ятих колон" куди глибші, ніж декому здається. І то саме на тлі ідеологічної боротьби, на що мало уваги звертають на Заході, і в результаті, майже тому не протиставляться. Куди більше на Заході відома шпигунська активність, чи совєтська підтримка світового тероризму, аніж совєтські заходи знешкідливлювати, торпедувати західню активність на відтинку ідеологічної боротьби.

Совєтська діяльність в цій галузі протягом останніх років дуже змінилася. Ще десять років тому велику активність в світі проводили всякі організації миру, що ними керувала так зв. Всесвітня організація миру, фінансована й підпорядкована Москві. Сьогодні про неї майже нічого не чути. Сьогодні Москва застосовує іншу тактику, намагається впливати на різні західні політичні та громадські організації, на пресу й інші засоби масової інформації, щоб за їхньою допомогою проводити свої пляни в життя. Одним із чи не клясичних прикладів таких заходів Москви є ті радикальні зміни, які зайшли в різних жидівських організаціях в світі в відношенні до визвольної боротьби Москвою поневолених народів, зокрема українців. Сьогодні частина тих жидівських організацій, які ще вчора головним своїм ворогом вважали СССР і проти яких ішла з Москви велика протисіоністська кампанія, вістря своїх нападів звернули проти українців, балтійців тощо і послуговуються при тому повністю совєтськими „арґументами". Як здається, такою тактикою і коштом українців і балтійців жиди хочуть досягнути від СССР деяких користей для Ізраїля, зокрема припливу нових жидівських імігрантів з СССР до Ізраїля.

Можливо, провідники жидівських організацій і не здають собі ясно справи з того, як глибоко вони стали знаряддям в руках совєтських політичних інтересів на Заході. Але той факт, що Москві різними закулісовими шляхами, як і припиненням протисіоністичної пропаґанди вдалося включити їх у свою антиамериканську кампанію, доказує, наскільки небезпечною є совєтська тактика інфільтрації. Жидівські провідники, мабуть, не добачають того, що, наприклад, їхня критика американських радіостанцій в Европі, як і їхні звинувачення, кидані в бік українців та балтійців, є насправді скеровані проти американської політики, підважують американський фронт боротьби з совєтсько-російським тоталітаризмом, йдуть по лінії зміцнення того тоталітаризму.

Проте, це є лише один відтинок розгорненої на Заході сітки совєтської інфільтрації, в яку попадають несвідомо, або й з корисних інтересів чимало політичних діячів та журналістів. Прагнучи зміцнити свої впливи в політичних колах ЗСА, Москва хитро використовує різні внутрішні політичні конфлікти, боротьбу за політичні впливи між партіями, організаціями, окремими політиками тощо. Саме такими засобами їй вдалося повністю зліквідувати так званий проєкт демократії, плян ідеологічного наступу демократії на совєтський тоталітаризм, що його в свій час в Лондоні висунув був президент Роналд Реґен. Використовуючи боротьбу між демократами та республіканцями, Москві із запілля вдалося знівечити цей плян.

Одним із небезпечних засобів західньої інфільтрації в СССР Москва вважає американські радіостанції „Свобода" і „Вільна Европа". Зокрема ця небезпека для неї зросла з того часу, як після приходу до влади президента Р. Реґена, почалися в тих радіостанціях глибокі реорганізаційні зміни, що мали за завдання привести до покращання пересилань. Саме з того часу незмірно зросли совєтські атаки на ці радіостанції. Проте керівники совєтського пропаґандивного центру в Москві знали, що атаки в совєтській пресі багато шкоди радіостанціям не завдадуть. В зв'язку з тим виринув плян генеральної атаки на ці радіостанції за допомогою таки різних американських сил. Ми вже згадали про жидівську критику діяльности радіостанцій, що йде по лінії совєтських інтересів. Але крім того, наче за дотиком чародійної палочки, розгорнулася в деяких американських пресових журналах широка критика недоліків в радіостанціях, що також „гармонізує" з совєтською критикою. І нічого не помагають заперечення й спростування керівників радіостанції, спрямовані до тих газет, що не вгавають друкувати різні статті, в більшості декількох авторів з безпідставними закидами. Спростувань прямо не друкують.

Ця очорнювальна кампанія швидко перенеслася і на форум американського конґресу, чи пак відповідальних за радіостанції комісій. Декілька конґресменів, чи працівників тих комісій, отримали відповідні „ін-

(Закінчення на стор. 4)

К. Степовий

І знову про пам'ятник...

Після всіх тих писань у пресі, зокрема в „Свободі" за 1983, 1984 і початок 1985 року, про неподобства, які мають місце навколо пам'ятника нашого великого поета і пробудителя української нації Тараса Шевченка у Вашінґтоні, думалося, що постане зворот в цій справі і певні організації, в тому й Об'єднання Українців у Вашінґтоні, переберуть справу догляду і опіки (на що вони давали згоду) в свої руки, і належний догляд за пам'ятником буде забезпечений.

А як же справа виглядає в дійсності?

Будучи на відвідинах в дочки у Вірджінії, в неділю, 28-го липня ц.р., ми поїхали до Вашінґтону, до пам'ятника Т. Шевченкові, щоб скласти йому поклін і побачити як він виглядає.

І що ж ? Бідний наш Тарас. Він виглядає так, як і 20 років тому, але природні умови дещо змінили його колір: з бронзового він став зеленкуватим. Хоч тут і нема ради, одначе при відповідних умовах це можна виправити.

Але справа не в цьому. Справа в тому, що наш Шевченко, якому ми 20 років тому поставили величавий пам'ятник, якому присвячуємо Академії, різні вечори, гордимося ним як одним з найбільших поетів і патріотів нашої поневоленої батьківщини — України, на сьогодні здається забутий всіма, як Богом так і людьми.

Тож подивімось ближче. Гарний невеличкий парк з деревцями і лавочками. Стоїть сам, одинокий. Збоку — Прометей, а далі напис:

Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля,
І неситий не виоре
На дні моря поле.

Не скує душі живої
І слова живого...

А навколо сміття, бруд. Ось неподалік від пам'ятника лежить голуб. Може скажете, що він недавно згинув і не було ще часу його прибрати? Ні. З усього видно, що він лежить тут не тиждень і не два, а значно довше. Тут же розбита надвоє цементна плита, половина якої вже розкришена на дрібненькі кусочки, що порозкидані по площі. В багатьох місцях між плитами росте бур'ян, валяються розбиті пляшки, бляшанки з-під соди чи пива. Одним словом, площа, на якій стоїть пам'ятник, виглядає справжнім смітником.

Подумаєш, і дивно стає: як могло трапитись, що тут, у столиці Вашінґтона, вільної Америки, де живуть тисячі українців, які ще 20 років тому так старанно взялися і побудували такий величавий пам'ятник нашому невмирущому Тарасові, зчасом, допустили до того, що наш поет (дякувати Богові, на високому п'єдесталі стоїть) потопає в бруді і смітті. Невже не можуть українці Вашінґтону і зокрема комітет (якщо такий існує), організувати більш-менш систематичний догляд за ним, принаймні хоч раз на тиждень, в п'ятницю, перед святково-вихідними днями, коли приїжджає найбільше туристів і оглядають його? Невже не можна знайти (звичайно, за плату) відповідну людину, яка хоч раз на тиждень прибирала б ті голуби, скло чи різні коробки з-під ніг на площі, на якій стоїть наш Шевченко?

Може скажете, що на це нема фондів? Не вірю. Коли їх нема, то можна знайти. Лише треба взятися. Оголосити в пресі збірку на догляд і опіку пам'ятника Шевченкові, і гроші люди складуть. Взятися серйозно, з відданістю і любов'ю.

Вже два роки минає з того часу, коли широко було обговорено цю наболілу проблему. Два роки, коли на сторінках „Свободи" дискутувалося, хто повинен взятися за справу. І ніби погодилися, що за цю справу візьметься сам Вашінґтон, на території якого стоїть пам'ятник і проживає велика кількість українців. Вашінґтон сам дав на це згоду.

Але згода згодою, а дійсність виглядає так, як описав вище.

Тож, на мою думку, таке становище, такого безпорядку навколо пам'ятника Т. Шевченкові, якого оглядають тисячі як українців, так і чужинців, надалі бути не може. Ми не можемо компромітувати себе як нація в очах народів світу, що не здатні утримати в належному стані пам'ятник людині, яка є нашою національною гордістю. Ми мусимо, і то негайно, щось зробити, щоб цей невеличкий парк, в якому стоїть єдиний пам'ятник, пам'ятник Т. Шевченкові, не соромив нас в очах своїх і чужих, а виглядав так, як це належить кожному достойникові, що репрезентує ту чи іншу націю. Вірю, що, не зважаючи на умови, які тепер існують на терені Америки і зокрема Вашінґтону, де безвідповідальні люди скрізь і всюди чинять, що хотять, систематичний нагляд забезпечить порядок і догляд над пам'ятником.

Мимоволі приходить порівняння: а як виглядають пам'ятники, побудовані у свій час на нашій батьківщині, в Україні — в Києві, Харкові та інших місцях, де московський окупант глумиться, переслідує тих, хто біля пам'ятника вшановує їх співами, складає до підніжжя квіти і вінки? З певністю можна сказати, що такого там нема.

Тут, на цій вільній землі Вашінґтона в обороні своєї чести, в обороні нашого імени, де нас ніхто не переслідує, ми мусимо стати всі. Складенням відповідних пожертв, створенням відповідного комітету на чолі з

(Закінчення на стор. 4)

Юрій Гасцький

Роля братств у культурному відродженні України в XYI — XYII ст.

В XV-XVI століттях українські землі під Польщею і Литвою перебували в стані занепаду. Українські шляхетські роди вбільшості перебрали польські культури та багато з них перейшло на римо-католицьке віроісповідування. Щоб вийти з такого загрозливого становища потрібно було динамічного й нового підходу. Потрібно було ідеї чи візії, організаційної структури, яка б була толерована польським урядом, людей і фінансистів.

Такою динамічною силою були станові організації українського міщанства — братства, які при кінці XV та в XVII століттях дали дороговказ та засоби до відродження українського суспільства.

Ідея.

Бажання змінити незавидний стан на Україні було в багатьох осіб та практичні перешкоди були величезні. Вкінці перемогла думка, що тільки наука дасть дорогу до привернення гідности українському народові. Один з братчиків, Юрій Рогатинець, у своїй „Пересторозі" це висловив сочисто: „Шкіл і наук посполитих не фундовано, бо коли б науки мали, тоді через неуцтво своє не прийшли б були до такої загибелі".

Цю ідею застосували князь К. Острозький, братчики Львівського Ставропігійського Братства, митрополит П. Могила та козацькі гетьмани П. Сагайдачний, Б. Хмельницький, І. Виговський, П. Дорошенко, І. Самойлович та І. Мазепа. Вони всіляко підтримували шкільництво.

Інституції.

Структури дали братські організації. Найважливіше з них це Львівське Ставропігійське Успенське Братство, яке в 1586 році зреформувало свою структуру, разом з трьома іншими Ставропігійськими братствами — Св. Духа у Вильні, Богоявленським у Києві та Воздвиження Чесного Хреста у Луцьку. Львівське Братство кермувало і координувало діяльність інших братств на Україні і Білорусі.

Львівське братство заснувало школу, друкарню, шпиталь та вело широку організаційну працю. До самого Львівського Успенського братства входили вбільшості міщани — патриції, які мешкали на Руській вулиці у Львові та мали свої крамниці („лавки") на львівському ринку. Свої камениці вони винаймали іншим українським ремісникам, які також належали до братства. До помочі вони мали три львівські братства, які приміщувалися поза мурами міста та цілу мережу братств в Західній Україні (Рогатин, Дрогобич, Вишня, Гологори, Люблин, Берстя, Біла Підляська, Яворів і т.д.).

Старші братчики, себто заможніші й впливовіщі, відповідали за збирання фінансів, за школу, друкарню, книгарню, ведення книг, процесування з міським урядом. Вони їздили, як депутати до сеймиків і сойму, до воєводи, до короля. Вони переписувалися з патріярхами, ієрархією.

Молодші братчики відповідали за порядок на зборах, писання „циркулярів" до інших братств, за братські пири, заїздний дім, шпиталь, прикрасу братської церкви, порядок на братських відправах, похоронах, хрищеннях тощо.

Братські школи у Львові, Вильні, Києві та Луцьку були властиво колеґіями й перед заснуванням Києво-Могилянської Колеґії в 1632 (опісля Академії) вищими школами. Вони мали свою конституцію („Порядок школьний") та вчили предмети клясичного „трівіюму" та „квадрівіюму". Вчили чотири мови — грецьку, латину, польську, старослов'янську, а часом і „по-руськи" (по-українськи), математику, геометрію, астрономію, музику й історію. Методологія включала азбуку, граматику, діялектику, риторику й поетику. На елементарнім поземі ці школи приготовляли учнів до вищих шкіл, або до праці на церковнім полі чи в суспільстві. Початкові братські школи існували також в Перемишлі, Комарні, Рогатині, Люблині, Бересті, Замості, Галичі, Межибожжі, Дубні, Немирові, Пінську і т.д.

Братства засновували свої друкарні для друкування підручників, богослужебних та полемічних книг. За час 1585-1727 Львівська братська друкарня видала біля 200,000 книг, з того 35,000 граматик та букварів. Також існували братські друкарні у Вильні та Луцьку. Їх праця мала великий фінансовий успіх. Їх книги продавалися в книгарнях посилалось до братств по ярмарках в цілій Україні. Наприклад, в 1688 році в Києві на ярмарку продавано 100 книг Львівського братства.

Люди.

Хто були ці люди, які провадили такою широкою мережею братств і координували працю з іншими станами суспільства? З реєстрів Львівського братства бачимо багатих купців, таких як Константин Корнякт, який торгував східніми товарами і був „мільйонером". Хома Барич торгував сіллю, рибою і волами, брати Андрій та Юрій

(Закінчення на стор. 4)

Андрій Коваль

СЬОГОДЕННЯ УКРАЇНЦІВ В ПОЛЬЩІ

II

Найстаршою дитячою імпрезою є конкурс декламації і співу в Ельбльонґу. В цьому році відбувся він вже 19-ий раз дня 19-го травня і брало в ньому участь коло сотні дітей.

До постійних дитячих імпрез належить свято поезії і пісні в Бартошицях на мазурах. В цьому році відбулося воно вже 11-ий раз дня 26-го травня. З'їхалася до Бартошиць також приблизно сотня дітей.

Була ще одна постійна художня імпреза для дітей в Банях Мазурських в Сувальському воєвідстві, але, на жаль, завмерла вона перед кількома роками натуральною смертю.

Організатори дитячих художніх імпрез доцінюють їх велике значення для правильного національного та естетичного виховання наймолодшого покоління і переборюють всілякі труднощі, щоб тільки утримати їх безперервність та високий художній рівень.

Коли вже йде мова про дітей, слід кілька слів сказати про шкільництво і навчання дітей рідної мови. Насьогодні діє 52 пункти (як їх в діловій мові іменується) навчання української мови, при чому найбільше їх є в Ольштинському (14), а найменше в Кошалінському (2) воєвідствах. Навчається в них загалом приблизно 1250 дітей. Для порівняння варто згадати, що в навчальному році 1972/73 у 61 пункті навчання української мови вчилося 1580 дітей, а в 1973/74 році — в 50 пунктах навчалося 1359 учнів. Переважно містяться ці пункти при початкових школах, а іноді в уєскатівських світлицях. Навчання української мови, яке ведеться в початкових школах силами вчителів тих шкіл, числиться за додатковий предмет і є в віломстві шкільних кураторій, так що товариство має мінімальний вплив на їх стан та рівень. Всі намагання товариства прямують до того, щоб заохотити батьків посилати своїх дітей на лекції української мови.

В Польщі є дві початкові школи з частково українською мовою навчання (в 60-их роках було їх шість).

Старша школа, що її було засновано в 1956/57 навчальному році, розташована в місцевості Бані Мазурській в далекому північно-східньому закутку Польщі. Школа ця є загальна з українськими клясами. Вона має заступника директора до українських кляс. В цьому році навчається там 36 дітей, але школа пам'ятає й кращі часи. Найбільше дітей, бо аж 112 було в 1965/66 навчальному році. Початково школа була окремою шкільною одиницею але в 1965/66 навчальному році відбулося її об'єднання з польською початковою школою, і це мабуть, мало якийсь вплив на зменшення в ній кількости учнів. Іншими важливим фактором що причинився до зменшення дітей в школі, були демографічні процеси та загальнопольське явище урбанізації сільського населення, яке триває ввесь час.

Друга початкова школа, що міститься в Білому Борі (недалеко Кошаліна) та іменується іменем Тараса Шевченка, була заснована два роки пізніше в 1958/59 навчальному році. Школа починала свою діяльність з 52-ма учнями, щоб у 1980/81 році дійти до 78-ми учнів. Після того був різкий спад кількости учнів, бо в 1981/82 році було їх 60, а в 1982/83 навчальному році — тільки 48 школярів.

В 1983 році школу було віддано до вжитку після кількакратного ремонту, і число учнів почало знову зростати. В цьому шкільному році навчалося вже понад 90 учнів.

Є підстави судити, що кількість дітей в школі збільшиться після того, як побудують новий гуртожиток. Цей гуртожиток має бути побудований у великій частині за суспільні гроші, і, хто читає „Наше Слово", то знає, що вже віддавна організується збірку грошей на цю ціль в різних валютах (з винятком карбованців, хоч організатори радо їх прийняли б).

З прикрістю треба признати, що з числа 150 вчителів-україністів, яких вишколено за роки існування Товариства, свої знання переказують українським дітям приблизно 80 осіб.

Середню освіту в українській мові може здобувати українська молодь у двох школах: в українських клясах загальноосвітнього ліцею в Гурові Ілавецькому і в загальноосвітньому ліцеї в Лігниці, при чому Лігницький ліцей цінитьcя вище і не має він ніколи клопотів з набором учнів. В обох школах на дуже високому рівні ведеться художня самодіяльність, яка займає вагоме місце в художній діяльності товариства.

Учителі української мови рік-річно через міністерство освіти виїжджають до Києва на одномісячні курси. Як кажуть вчителі, що були вже неодноразово на тих курсах, ставлення до учасників тих курсів з боку київських освітніх організацій десь від початку 70-их років почало мінятись явно на некористь, ставало все більш неприхильне. Від того часу все ставиться різні перепони, щоб тільки знеохотити до приїзду курсантів з Польщі. Між іншим, встановлюється їм найнижчу стипендію, пропонується розпочинати курс в половині червня, коли, як всім відомо, ще триває навчальний рік, і таке інше. Так іноді в Києві бачать братерську допомогу, хоч бери і перемазуй лише на чорно...

Варто трохи місця відвести видавничій діяльності товариства, бож друкованому слову всюди присвячують багато часу та зусиль.

Тижневика „Наше Слово" з його додатками „Наша Культура" і „Світанок" видає і фінансує велике газетне видавництво, що охоплює більшість газетної продукції в Польщі, підпорядкованої урядові. Але газета є заразом офіційним органом товариства, отже має з ним тематично-персональні пов'язання. Тираж газети хитається в межах 10,000 примірників і в половині розходиться поза кордони Польщі, на Схід (більше) та на Захід (менше).

В минулі роки у співробітництві з державним видавництвом шкільної літератури побачили світ: буквар, читанки для II — IУ кляс та хрестоматії для У — УIII кляс. Вийшов також співаник для потреб школи та методичний посібник для вчителів української мови. Співробітництво полягало на тому, що силами товариства підготовлялись тексти тих видань, а видавництво на свій кошт займалося видавничою продукцією і розповсюджуванням.

(Продовження буде)

Два золоті ювілеї

Ювіляти о. Йосиф і Наталія Лукашевичі.

Незабутні дати: 19-го липня 1984 року і 26-го червня 1985 року — це дати двох золотих ювілеїв. Перша дата — ювілей подружжя о. Йосифа Лукашевича й Наталії Дем'янчук, а друга — священства о. Йосифа Лукашевича.

В ці два дні ювілят відправив Св. Літургії, дякуючи Богові за ласку, що дав сил і здоров'я діждати цих ювілеїв. А зокрема за те, що за друга життя дав найвірнішу дружину, якій ювілят завдячує свій рятунок від большевицької тюрми й заслання.

Ювілей подружжя

На одній з гостин в 50-ліття подружжя ювілят згадав Коломию та перші прожиті хвилини після прийняття св. Тайни Подружжя... Скільки радости було в цих хвилинах! Скільки щастя і сонця! Здавалось, що воно ніколи не зайде. Ніколи не перестане пестити своїм теплом і світлом. Згадуючи ці часи своєї юности, ювіляти віднаходили в своїй уяві ці стежини, припорошені грубою верствою літ... Ішли лугами Прута, Воскресінецької гори, стежинами "Плоского", карпатськими плаями, Мельниківками Яворова, шукаючи цвіту папороті, що його, здавалось їм тоді, вони вже знайшли... А молодість та подих рідної землі немов би говорили — віщували їм щастя довге, тривале... Та сни-мрії молодости розвіяло життя. Воно немилосердно, несподівано вирвало ювілятів з рідної землі, кидаючи їх на чужину, щоб це п'ядесятиріччя зустрічати тут!

Отець Йосиф — син о. Модеста й Наталії з Хромовських. По лінії батька й матері, з діда - прадіда, кілька поколінь назад, були священики. Отець Йосиф уродженець Покуття, а рівночасно великий любитель наших чудових Карпат, куди рік-річно виїздив з родиною під час літніх вакацій. Саме в одній місцевості Карпат, в селі Яворів коло Косова, ювілят часто зустрічався із своєю майбутньою дружиною Наталією Демянчук під час літніх вакацій, як рівно ж у Коломиї, ще десять літ перед їхнім шлюбом. Велика частина Яворова була колись власністю діда Наталії, Богдана Доніґевича.

Дружина Наталія — дочка Івана Дем'янчука й Леонтини Доніґевич. Народилася в Коломиї. Тут закінчила учительський семінар. Опісля працювала учителькою. Та Яворів, як згадано вище, усе манив до себе гірською красою і як родинне посілля. Ще треба згадати одну важливу річ в родоводі Наталії по лінії мами, а саме: прапрабабка Наталії, Марія Мастай де ля Феретті, була сестрою Папи Пія IX. Недалеко Яворова, на Гуцульщині, є село Текуча. Там є її могила. В Текучі проживала вона останні роки з сином о. деканом Іваном Стрільбицьким.

Золотий ювілей подружжя о. Йосифа й Наталії 19-го липня 1984 року минув у колі родини й друзів. У той день ювіляти могли сказати, що Божа опіка та Його благословення рясно спливали на них на цьому довгому, 50-літньому життєвому шляху!

Ювілей священства

Радісною хвилиною для священика є дочекатися золотого ювілею священства, дочекатися відзначувати 50-літній шлях служби Богові, Церкві та українському народові. А часто цей шлях такий важкий, повний терпінь.

В незабутньому, величавому храмі св. Юрія у Львові 26-го червня 1935 року прийняв Йосиф Лукашевич св. Тайну Священства з рук Владики Никити Будки за благословенням Митрополита Андрея Шептицького. Отець Йосиф походить із заслуженої священичої родини по батькові й матері. Атмосфера родинного дому батька й діда Хромовського, повна молитви, старинних традицій та любови до свого народу й української мови, залишили незатертий слід у серці ювілята. Після висвячення в 1935 році молодий священик, відходить на перше своє завідательство на порохію Слобода з прилученими селами Липа й Лужки. Відходить разом із своєю дружиною Наталією почати суспільно працювати й інших потягнути до праці своїм прикладом і палким словом. Всі ділянки парафіяльного життя: читальня, „Просвіта", кооператива, самоосвітні гуртки молоді — це місця праці ювілята і його дружини. Не було ні однієї мистецької вистави чи національного свята, якими не займалися б ювіляти.

Крім цього о. Йосиф турбується і вічним добром своїх парохіян. Організує прощі до недалекого Гошова, до чудотворного місця Пречистої Діви Марії, підкреслюючи цим глибоку віру в поміч Божої Матері. Не один, котрий знав ювілята з нашої батьківщини, а тепер зустрічається з ним в Америці, пригадує собі молодого, повного запалу провідника та його змістовні, релігійні й патріотичні проповіді, котрі були нестерпними для польської поліції. Часто священик мусів платити кару за їхнє виголошення. Мимо цього він з дружиною часто організував молодь своєї парафії, куди входили три села, до маніфестаційних походів на Маківку і Ключ в Карпатах, підкреслюючи цим пам'ять про тих, котрі життя віддали за волю України. 1939 - 1944 роки - часи жорстокої большевицької і німецької окупацій. Щоб уникнути большевицького арешту, ювіляти за відомістю тільки Митрополита Андрея Шептицького покидають тайно парохію Слободу, щоб обняти призначену Митрополитом Андреєм іншу парохію - Ляшки коло Львова. Під час німецької окупації о. Й. Лукашевич і 20 парохіян з Ляшок були заарештовані як закладники й мали бути розстріляні, бо на терені Ляшок був убитий німецький вояк -лікар. Та Божа поміч і Його опіка врятували ювілята від смерти. В 1944 році, коли вдруге зближався большевицький фронт, ювіляти за дозволом Митрополита покидають рідну землю і з тисячами інших біженців переїздять Словаччину, табори для біженців на Мадярщині й Штрассгофі в Австрії. Вийшовши з табору для біженців, ювілят в порозумінні з кардиналом Інніцером і за дозволом генерального вікарія д-ра Мирона Горняткевича з Відня організує першу парохію в Амштетені в Тиролю, опісля в Гогенемсі й Ґеціс у Форарльберґу. В 1948 році генеральний вікарій д-р Мирон Горняткевич іменує о. Йосифа деканом Форарльберґу за його організаційні та проповідничі успіхи грамотою. Місцевості Фельдкірх, Рангвай, Гогенемс, Ґеціс, Люстенау, Дорнбірн і Бреґенс це був терен деканату, замешканий українськими скитальцями, під юрисдикцією ювілята, декана Йосифа.

З того часу, напевно, залишилася в пам'яті українських скитальців із Форарльберґу чудова каплиця в Гогенемсі, присвячена Пречистій Діві Марії з Люрду — Люрд Капелле, збудована на тлі масивних скалистих Альп, з верхами, вкритими вічним снігом. Торжественні Служби Божі, котрі відправлялися в цій каплиці, з гарним хором, що був зорганізований проф. Василем Безковайним і проф. Біликом як диригентами. Диригував цим хором також п. Микитович.

На згадку тих років залишився в каплиці олійний образ Пречистої Діви Марії, намальований одним із наших малярів, подарований ювілятові Йосифові його парафіянами. Цей образ ювілят залишив у цій каплиці як подяку від себе й українців-скитальців Гогенемсу й Ґеціс за опіку над ними. По сьогоднішній день відвідувачі Гогенемсу можуть оглядати цю картину на фронтовій стіні згаданої Лярд Капелле. Після трьох років душпастирювання в Гогенемсі, о. Йосиф переносить осідок деканату до табору українських переселенців, до Бреґенсу над Боденським озером. Тут будує гарну каплицю з іконостасом та іконами у візантійському стилі.

Коли український табір був зліквідований, бо скитальці роз'їхалися по різних континентах світу, згаданий іконостас з іконами забрали до себе монахи з недалекого манастиря.

В 1950 році ювілят Йосиф приїздить з родиною до Америки. В Америці був на таких парохіях: Горгам, Північна Дакота, Дітройт, Миш., Шамокін, Па. Останньою парохією була Літтл Фолс і Сейнт Джансвилл, Н.Й.

Ювілят як колишній студент Богословської Академії у Львові, є ревним прихильником високих ідей Блаженнішого Патріярха Йосифа, східнього обряду й наших традицій. Ювілят є зразком християнина й українця-патріота. Радо на прохання деяких священиків дає триденні місії для парохіян в Амстердамі й Вотервліт, Н.Й. Через свою душпастирську працю ювілят заслужив собі на пошану серед української спільноти в Америці.

О.Л.П.

ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКА поліція розшукує за 35-літньою жінкою, яка правдоподібно була виконавцем атентату на американській летунській базі біля Франкфурту, у якому загинуло дві особи, і біля 20 осіб було поранено. Крім того розривом вибухового матеріялу знищено 29 автомобілів і багато інших пошкоджено. Опис жінки, яку підозрівають в атентаті, передано тепер продавцям автомобілів типу Фольксваґен, який вона купила за 547 долярів в містечку Гравенбурґ, недалеко від Франкфурту. Фольксваґен пізніше виповнено вибуховим матеріялом і привезено на американську базу з військовим розпізнавальним номером, щоб не викликати підозріння.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ освіти Вілліям Беннет, заявив, що він готовий боротися в суді проти Конґресу, щоб привернути фінансову допомогу парафіяльним школам.

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 11-го серпня 1985 р. після довгої недуги упокоївся в Бозі на 93-му р. життя наш Найдорожчий Батько і Дідо

бл. п.
ІВАН ПРИШЛЯК

учасник Визвольних Змагань
нар. 19-го січня 1893 р. — помер 11-го серпня 1985 р.

ПАНАХИДА відбудеться у п'ятницю, 16-го серпня 1985 р. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні М. Насевича, 109 E. Tabor Rd., Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН у суботу, 17-го серпня 1985 р. о год. 9:30 рано в церкві Царя Христа на Найставні, а відтак на цвинтар св. Марії на Факс Чейс, Па.

Горем прибиті:

сини — ОЛЕКСА з дружиною МАРІЄЮ і дітьми
МИКОЛА з дружиною РОЗАЛІЄЮ і дітьми
братанок — МИХАЙЛО ІВАЩИШИН
з дружиною АННОЮ

28-го липня 1985 року
з Волі Всевишнього
відійшов у Вічність,
наш Найдорожчий
Тато, Дідусь і Прадідусь

бл. п.
ЙОСИП МИХАЙЛОВИЧ ДЕРКАЧ

народився 4-го квітня 1894 року на Полтавщині, та пройшов страдницький шлях на своїй ниві життя.

З приводу цього дякуємо всім: Родині, Приятелям, що взяли участь в похоронних відправах, за співчуття, за гарні квіти, що прикрашували дорогого Покійного.

Дякуємо отцеві Сергієві Головко та отцеві Демянові Стократно, дякуємо всім, що не пожалували часу, щоб віддати Покійному останню прислугу.

Вдячна горем прибита родина:

дочка — КАТЕРИНА з чоловіком МИХАЙЛОМ
дочка — МАРІЯ з чоловіком МИХАЙЛОМ
син — ІВАН з дружиною НІНОЮ
онуки — МИКОЛА, ГАЛЯ, СЛАВКО, ШІЛА, ВАСИЛЬ, ОЛЯ, ВОЛОДИМИР, НЕНСІ, РОМАН, ЛЮДМИЛА, ГРИЦЬКО, ДІЯНА
правнуки — МИКОЛА, ПАВЛО, МЕЛАНІЯ, АНДРІЯНА, КЕНЕТ І КАТЕРИНА.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

П О Д Я К А

У вівторок, 4-го червня 1985 року з волі Всевишнього, відійшов від нас у Богом призначене вічне життя наш Найдорожчий і Незабутній Батько і Дзядзьо

св. п. ЯРЕМА ПОПЕЛЬ

Цим шляхом хочемо подякувати всім нашим Рідним, Приятелям і Знайомим, що своєю участю в похоронних відправах, висловами співчуття, різними пожертвами, а передусім молитвами виявили свою пошану й любов до нашого Найдорожчого Тата, та тим допомогли нам видержати цей важкий удар долі.

Щиро дякуємо отцеві крилошанинові Михайлові Ревтюкові за урочисті відправи Панахид, за всі відправи в день похорону, та за змістовну, сповнену християнської філософії і любови прощальну проповідь у церкві. Рівнож щиро дякуємо отцеві Доґлесові Лоренс за відправлення Панахиди, та отцеві крилошанинові Левові Тимкові за участь у відправленню похоронних відправ на цвинтарі.

З глибини нашого серця дякуємо нашому двоюрідному братові, докторові Яремі Раковському за теплі і змістовні слова родинного прощання після Панахиди. Рівнож сердечно дякуємо панові маґістрові Василеві Ліщинецькому за прощальні слова від Відділу УККА, та від Т-ва „Самопоміч". Наша щира вдячність панові Василеві Лагошнякові за прощання від Українського Наукового Інституту при Гарвардському Університеті, в якому згадав корисну організаційну працю Найдорожчої нам Особи.

Ми невимовно вдячні панові докторові Василеві Малиновському за дружні слова прощання від приятелів і Пласту над відкритою могилою. Рівнож щиро дякуємо панові Василеві Камінському за прощальні слова від кооператорів — „Маслосоюзників", підкреслюючи кооперативну працю Найдоорожчої нам Особи на Рідних Землях, на еміґрації та в Америці.

Сердечно дякуємо панові Миронові Радзикевичеві за приятельські прощальні слова від Спортового Товариства „Львів", та від працівників „Дженерал Електрик". Ми рівнож невимовно вдячні панові Тарасові Загаєвичеві, панові маґістрові Воляникові та нашій дорогій пані Лесі Воробкевич за теплі та дружні слова під час тризни.

Наша безмежна вдячність всім промовцям під час похоронних відправ, що своїми споминами старалися облегшити наш жаль і наш смуток.

Дякуємо щиро співакам хору „Дніпро" та їх диригентові панові Евгенові Садовському, що звеличали похоронні відправи та пам'ять Найдорожчої для нас Особи своїм зворушливим співом.

Сердечно дякуємо панові докторові Дмитрові Павлишинові за постійну лікарську опіку.

Ми невимовно вдячні Рідним, Друзям і Знайомим, що приїхали і прилетіли з далеких сторін, щоб засвідчити свою пошану й любов до нашого Найдорожчого Тата, що їх усіх Він так дуже любив.

Сердечно дякуємо всім тим, що особисто, телеграмами, телефонами та листами поспішили висловити нам своє щире співчуття та дали нам моральну піддержку в нашому горю.

Зокрема сердечно дякуємо всім тим, що прикрасили останні хвилини туземного побуту нашого Найдорожчого Тата й Дзядзя численними китицями чудових квітів.

Наша безмежна вдячність усім жертводавцям на Заупокійні Богослужби і всім тим, що вшанували пам'ять Найдорожчої нам Особи датками на корисні громадські потреби.

Вкінці дякуємо похоронному заведенню Колодій-Лазута за вважливу і солідну фахову обслугу.

Хай всіх Вас — наших ближніх за Ваше добре серце Господь благословить безмежними ласками, а зокрема добрим здоров'ям.

В глибокому смутку:
діти: МАРТА І АДРІЯН
ЮРКО І ВІРА
АНДРІЙ І ЛЯРИСА

ВИКАЗ ПОЖЕРТВ ДЛЯ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ

св. п. ЯРЕМИ ПОПЕЛЯ

Пожертви на Заупокійні Служби Божі:

Леся й Іван Ванґул, Софія Волчук, Александра Воробкевич, Іван Голіян, Мирослава і Зенон Голубець, Марія і Микола Грушкевич, Мирослава Гук, Дарія і Едвард Жарські, Стефанія й Іван Зварун, Зеня Комарянська, Дада і Володимир Корлятович, Ксеня і Юрій Кузьмич, Романа Максимович, Ірена і Володимир Пік, Ніна Раковська, Марія і Лев Рейнарович, Ека і Адріян Стрийські, Ірена Тарнавська, Ольга Федун,, Катерина Шокалюк, Зірка і Петро Шокалюк.

Разом — 230 00 дол.

На Український Науковий Інститут Гарвардського Університету:

По 250.00 дол. — Марта і Адріян Галяревич, Віра і Юрко Попель.

200.00 дол. — Осипа Галяревич.

150.00 дол. — Лярисa і Андрій Попель.

По 100.00 дол. — Марта і Ігор Воєвідки, Александра Воробкевич, Люна і Микола Гірняк, Дарія і Едвард Жарські, Марта і Роман Кассараба, Наталка і Андрій Качала, Софія і Олег Кудрик, Богданна Маєр, Ірена Новицька, Христина і Ярема Раковські, Марія і Михайло Слободян, Соня Слободян.

По 50.00 дол. — Іванна і Роман Боднарук, Ліда і Микола Голіян, Ліда і Юрій Гук, Марія і Тарас Загаєвич, Марія і Стефан Зубаль, Ростислава і Созонт Качала, Ксеня і Юрій Кузьмич, Василь Лагошняк, Віра і Френк Моллс, Марія і Орест Небеш, Марта і Богдан Цимбалісти.

40.00 дол. — Ірена і Петро Курилас.

По 30.00 дол. — Зеня Комарянська, Дзвінка і Ігор Комарянські, Арета і Юрко Полянські, Анна і Ксеня Рощаковські.

По 25.00 дол. — Ліда і Володимир Базарко, Ірена Бодрук, Нуся і Левко Воробкевич, Мирослава Гук, Ліна і Василь Камінські, Ірена Клос, Таня і Стефан Космос, Арета і Віктор Надозірні, Володимира Небеш, Ліда і Евген Небеш, Мирослава і Юрко Оришкевич, Орися і Родіон Палажій, Тамара і Порфірій Панкевич, Ірена і Володимир Пік, Пласт-Прият в Клівленді, Анна і Богдан Сатурські, Роман Трешневський.

По 20.00 дол. — Марія і Роман Грабець, Марія і Микола Грушкевич, Арета, Зенон і Наталія Ґопембйовські, Володимира і Микола Кавка, Рома і Нестор Кассараба, Куяґоґа Комюніті Коледж, Віра і Василь Ліщинецькі, Богдан Ляпька, Василь Малиновський, Віра і Евген Палка, Ірена і Мирон Радзикевич, Ірена і Ростислав Ратич, Михайло Світлик, Марта і Ярослав Сидір, Ірена й Іван Тесля, Дарія і Володимир Федорів, Олена і Василь Хміляк, Стефанія Хома.

15.00 дол. — Дарія Микита.

По 10.00 дол. — Мирослав Баслядинський, Стефан Бачинський, Люба Білинська, Надія Будзіцка, Дарія й Ілля Войтини, Стефан Гіщинський, Олена Дуб, Мирослав Іванишин, Ольга Калушка, Марія Кассараба, Наталія Кльован, Марта і Богдан Ковч, Патріція і Володимир Крутиголова, Дарія і Юрій Кульчицькі, Степан Маланчук, Л. і М. Мичковські, Юлія і Володимир Паньків, Сузанна і Пилип Телішевські, Стефанія й Іван Фур, Марта і Евген Шморгун, Н. Шишлик.

5.00 дол. — Ірена Кашубинська.

Разом — 3,775.00 дол.

На Патріярший Фонд:

30.00 дол. — Люба і Роман Раковські.

20.00 дол. — Зіна і Ігор Раковські.

По 10.00 дол. — Лідія і Маріян Вирсти, Ірена Грушкевич, Ольга і Теодор Тарчанин, Софія і Теодор Швабінські.

Разом — 90.00 дол.

на катедру св. Йосафата в Пармі:

30.00 дол. — Дарія і Роман Раковські.

По 20.00 дол. — Анна і Роман Глинські, Мирослава і Богдан Футей.

15.00 дол. — Марія і Ігор Федьків.

10.00 дол. — Михайло Сушко.

Разом: — 95.00 дол.

На пластову оселю „Писаний Камінь":

35.00 дол. — Дарія і Олександер Якубович.

30.00 дол. — Орися і Михайло Савчак.

20.00 дол. — Люба і Нестор Козбур.

10.00 дол. — Анастазія Голубець.

Разом — 95.00 дол.

На „Пласт" Фонд Дрота:

По 20.00 дол. — Ярослав і Ярослава Кришталович, Орися і Ігор Руденські.

Разом — 40.00 дол.

На Український Музей:

По 10.00 дол. — Софія Волчук, Олександра Фединська.

Разом — 20.00 дол.

РАЗОМ — ЗАГАЛЬНА СУМА ПОЖЕРТВ .... 4,345.00 дол.

Проф. Є. Сенета — новий член Академії Наук Австралії

Проф. Є. Сенета

(я.п.). — У „Вістях університету в Сиднею" з 21-го травня ц.р. поміщено простору обширну вістку про українського науковця й професора названого університету, д-ра Євгена Сенету, про його іменування членом Академії наук у Сиднею. Проф. Є. Сенета є звичайним професором у відділі математичної статистики. Згідно з проголошенням його номінації, його праця над теорією правдоподібности й її застосування здобула міжнародне визнання. Його головне поле дослідів це т.зв. стохастичні процеси. В названих „Вістях" поміщено його думки про те, що коли бажаємо досліджувати, як певне число людей, які мають те саме прізвище, зміняється з часом, або як твориться генетична композиція населення, або як зміняються ціни щоденної біржі, то засобом для цього є стохастичні моделі.

Він окреслює стохастичні або припадкові (рандом) процеси, як моделі для реальних систем, які розвиваються в часі й підлягають непередбаченим випадковим впливам. Одна з цих дуже корисних форм цих моделів називається „ланцюг Маркова". Його домінантною ознакою є те, що структура майбутности повністю визначувана знанням сучасности. Знання минулого не дає ніяких корисних додаткових інформацій. Це наприклад, доведено в генетичній структурі.

Головним полем дослідів проф. Сенети є довготермінова поведінка ланцюгів Маркова, зокрема тих, які проявляються у біологічних процесах. Подібні моделі, за словами проф. Сенети, вживаються у студіях змін у часі структури населення щодо віку.

Останньо проф. Сенета цікавиться історією правдоподібности. Він ствердив, що панівними впливами від XIX століття до Другої світової війни були впливи французькі й російські.

Треба додати, що проф. Сенета спеціяльно досліджує зміни, які зайшли в російській мові від 1900 до 1939 років. Із задоволенням треба ще зазначити, щок він є членом Наукового Товариства ім. Шевченка в Австралії і його активним співробітником. Минулого місяця, він взяв участь у загальній науковій конференції НТШ в Австралії і керував одною сесією.

Совєтська...

(Закінчення зі стор. 2)

формації", почали зі свого боку атакувати керівництво радіостанцій, закидати різним радіослужбам антисемітизм, націоналізм і ряд інших „гріхів". В зв'язку з цим почалися різні дослідження, які виявили безпідставність закидів. Але все це не припинило кампанії. Таки із кіл самих радіопрацівників, докладніше з політичного відділу радіостанцій, який невідомо, що за завдання має, почалося збирання „доказових" матеріялів про недоліки в пересиланнях, приблизно такого самого характеру, що попередні, і при цьому навдивовижу подібні до совєтських. І знову все це помандрувало до Конгресової комісії, яка почала „провіряти"... Результат такий, що в радіостанціях створився клімат непевности й підозрінь, які використовують темні сили там, таки загніжджені для послаблення діяльности різних радіослужб.

Приведені нами приклади інфільтраційно-підривної діяльности Москви на Заході, саме на відтинку найнебезпечнішому для неї — ідеологічної конфронтації між „реальним соціялізмом" і демократично-свободолюбними ідеалами, яскраво свідчать про те, наскільки впливи совєтських „п'ятих колон" є ще сильні на Заході. Більше того! Можна сказати, що вони куди сильніші, ніж тому десяток років. Тоді Москва покористувалася радше своєю обманливою політикою детанту. З того часу, як Америка після совєтського нападу на Афганістан, різко змінила свій політичний курс супроти СССР, Москва почала шукати нових шляхів для сторпедування цього реального американського курсу. Заходи йшли і йдуть різними шляхами, застрашування Европи, намаганням відколоти її від Америки і намаганнями звести нанівець наступ демократичних ідеалів на СССР, чого, мабуть, Москва більше боїться, ніж американської зброї. І на цьому відтинку, Москва має чимало успіхів.

Новий доктор у Ню Гейвені

Д-р Іван Куць

Іван Петро Куць, що народився в Ню Гейвені в 1952 році, закінчив студії і одержав ступінь доктора медицини. Іван є сином Івана і Марти Куців, які приїхали після Другої світової війни до своїх рідних у Вест Гейвені, Конн., де Іван, мол. закінчив середню школу і був прийнятий до вищої школи в Рочестері, Н. Й. Після закінчення її він повернувся до Вест Гейвену, де закінчив відмінно (кум лявде) Нюгейвенський університет, здобувши ступінь бакалявра. Він продовжував студії у Везлїян університеті в Міддлтавні, Конн., отримавши ступінь маґістра і бакалявра мистецтва. Після закінчення студій працював у шпиталі Єйл в Ню Гейвені у дитячому дослідчому центрі.

Відтак він поступив у Стейтовий університет Коннектикату в Фармінґтоні, де вивчав медицину, закінчивши студії ступенем доктора медицини 30-го травня 1985 року. Д-р Куць відкрив практику в Рочестері, Н. Й.

Він одружився із Гедвіґ Ровш-Куць. Його дружина має ступінь маґістра і є заєреєстрована медсестрою при Єйл шпиталі в Ню Гейвені.

Д-р Куць і його три брати, Роман, Гриць і Йосиф, є членами 370-го Відділу УНС в Ню Гейвені.

Василь Ґіна

І знову...

(Закінчення зі стор. 2)

людьми, відданими Шевченкові і його невмирущим ідеям, мусимо забезпечити повний догляд і опіку над його постаттю над його пам'ятником.

Українська нація, якій заздрять інші, яка чудово може доглядати пам'ятники і могили своїх рідних та близьких, повинна доглянути пам'ятник нашому найвизначнішому поетові Тарасові Шевченкові.

В українській Кредитовій Кооперативі в Нюарку, Н. Дж., під ч. 3668 ось уже два роки як відкрито конто під наголовком „Фонд українських пам'ятників". Ці гроші, а їх є з 200 дол., лежать без руху до часу створення якогось комітету чи організації, яка візьме на себе опіку і догляд над пам'ятником. До цього часу ніхто цим не є заінтересований, а з того виходить, що жадного комітету немає, і тому жадного порядку коло пам'ятника Т. Шевченкові теж немає.

Роля...

(Закінчення зі стор. 2)

Рогатинці купували камениці й площі у Львові та на передмістях, Іван Красовський мав велику кравецьку майстерню; Лесько Малецький позичав гроші на лихву, Яній Афендик торгував винами і золотими виробами. Було між братчиками багато греків. Вони мали в своїх руках торгівлю з Туреччиною і Сходом та часом були депутатами братств до сойму чи короля. Деякі з них, як Афендик, Парпура, Мазепа та Грек, пізніше перейшли на Гетьманщину до Ніжина, де греки мали свою колонію.

Крім міщан, до братства належали шляхта і навіть великі достойники, що мали собі за честь бути братчиками, бодай номінально. Між ними були митрополити М. Рогоза, П. Могила і С. Косів, князі Адам Вишневецький та Кирило, Яким і Роман Ружинські, княжна Анна Могилянка, воєводи Теодор Тишкевич з Новорудка і Богдан Сапіга з Мінська. Ці особи додавали повагу і значення братським делеґаціям чи петиціям до короля.

Також і козаки підтримували братства. Гетьмани П. Сагайдачний, І. Виговський, П. Тетеря були братчиками. Козацькі старшини Г. Гісницький, І. Креховецький, І. Кравченко, І. Золотаренко та Жураківські належали до братств.

В 1617 році Сагайдачний вписав ціле Військо Запорозьке у Київське братство, а в 1629 році полковник Ф. Вовк вписався зі старшиною і своїм полком у Луцьке братство.

Не раз загроза козацької інтервенції стримувала польський уряд чи льокальну владу від переслідувань братських установ.

Після заснування Гетьманщини братства виростали в козацьких містах і місцевостях, як гриби по дощі. Їх бачимо в Чернігові, Стародубі, Срібнім, Золотоноші, Полтаві, Лубнях, Борзні та Нових Санджарах.

Фінанси.

Братства фінансували свою діяльність з реґулярних приходів і спеціяльних фондів. До реґулярних належали братські вклади, приходи з друкарні, розпродажі книг, з братських пирів і з заїздних домів (готелів). Спеціяльні фонди складалися з тестаментів, датків, „фундушів" і окремих збірок на означені цілі. З таких „фундушів" знаємо запис гетьмана Сагайдачного та митрополита Могили на братські школи Львові; дари молдавських воєвод на будову Успенської церкви й братську школу, і т.п.

Результати.

Наслідки такої продуманої й зорганізованої праці були дуже корисні для українського суспільства. Школи братські виховали цілі ґенерації духової та світської інтеліґенції, яка зайняла провідні місця в церкві та в адміністрації Гетьманщини.

Друкарні видали сотні богослужебних книг, полемічної літератури й шкільних підручників.

Братства будували багато церков і давали роботу малярам, архітектам та скульпторам, себто дали почин до меценатства, яке при кінці XVII ст. витворило новий стиль козацького борокка. Братства співпрацювали з іншими верствами українського суспільства й були великими помічниками у повстанні Богдана Хмельницького та в організації нової козацької держави. В Західній Україні, що ввійшла в нову козацьку державу, братства залишилися важною національною інституцією. Ще й тепер братства грають деяку ролю у нашім церковнім житті.

Отже, братства як станова організація міщан з ідеєю, що наука принесе гідність українському народові, з організаційною мережею, з фінансуванням і відповідними людьми з різних станів розпочали культурне відродження України при кінці XVI ст., що знайшло свій розквіт в козацькій Гетьманщині та в козацькім барокко.

РОЗВИНУЛАСЯ ТРЕТЯ ТРОПІЧНА буря 1985 року під назвою Клявдія 200 миль від Північної Каролайни над океаном. Науковці, які передбачують погоду, твердять, що покищо немає ніякої загрози, що ця буря дійде до суходолу.

В ЧІЛЕ, ЗНОВУ ПОЧАЛО бути неспокійно. Ліві терористи і комуністи відновили свою антиурядову активність в різний спосіб. Вони знищують бомбами і підпалами урядові будинки, військові склади, електростанції тощо. Урядові речники навіть не сумніваються, що за цими саботажами стоїть „третя сила", — Москва і Гавана, бо терористи користуються модерними бомбами, розривними матеріялами, й іншим вивінуванням. Комуністи використовують для цієї „мокрої справи" хуліґанів, злодіїв, міські молодечі банди і організованих членів компартії.

АРЕШТОВАНИЙ В МІСТІ Бохум, Західня Німеччина, за контрабанду наркотиками турок Ялчін Озбей написав листа до турецької газети „Гурріст", у якому говориться, що він має ще більше інформацій про загорів на життя Папи Івана Павла II і прізвища осіб, які підготовляли замах на площі св. Петра в Римі 13-го травня 1981 року. Озбей заявив, що він готовий поїхати, як свідок прокуратури, на судову розправу до Риму і там в чотири ока зустрітись з Алі Аджою, виконавцем атентату.

В Торонто помер волинський діяч М. Бура

Після довшої недуги 6-го червня в Торонто помер колишній український діяч на Рівенщині Микита Бура. Його похорон відбуася 10-го червня. Поховано його на цвинтарі св. Володимира біля Торонто.

М. Бура народився 31-го березня 1896 року в селі Великий Олексин біля міста Рівного в селянській родині. Його батьки подбали про те, щоб допомогти йому здобути освіту. Він став учителем. Та поки він зміг почати свою професійну працю, він був забраний до війська. Саме тоді в 1914 році розпочалася Перша світова війна, а по ній прийшла революційна завірюха, в якій він мусів також брати участь. Так, що тільки десь по 1921 році, коли вже західня Волинь була під Польщею, він почав учителювати спочатку в своєму селі, а пізніше в селі Милостові.

Та часи змінювалися, і він згодом почав працювати урядовцем, в рівенському соймику, а потім був вибраний на війта Рівенської волости. Зчасом його було вибрано послом до польського сойму, так що він рівночасно виконував дві функції. Виконуючи ці обов'язки, він мав особливу нагоду робити багато добра для свого народу. І він, як щирий український патріот, це розумів і використовував ці можливості та нагоди.

Це був період, коли Й. Пілсудський зі своїми прибічниками перебрав владу в Польщі в свої руки, і його табір мав усе під своїм проводом. Це був час, що тим українцям, які підтримували Пілсудського, закидали деякі українці угодовство. Та в дійсності воно не все так було. Наприклад, один із визначних українських діячів, письменник Антін Нивинський, сам порадив М. Бурі погодитися стати послом до польського сойму, щоб у цей спосіб не взяв цього місця якийсь дійсний український угодовець. І Нивинський не помилився. Посол М. Бура стояв виразно на позиціях корисних українському народові. Сюди належав також і теперішній православний Митрополит у ЗСА Владика Мстислав.

Однак, усе змінилося, коли під кінець 1939 року була окупована совєтами, за згодою Гітлера, Західня Україна. Тоді М. Бура був совєтами заарештований, суджений в Києві і вивезений в совєтський кацет на Сибір, де незадовго опинилася також і його дружина Ольга з сином Павлом. Коли обставини змінилися, совєти дали полякам згоду організовувати з тих поляків, які перебували на просторах Совєтського Союзу, польські військові частини. М. Бура скористав з цієї нагоди і опинився через Тегеран, Палестину та Єгипет зі своєю родиною в Англії, де він отримав відповідну урядову працю при польському закордонному уряді.

Треба зазначити, що в цій польській армії опинилося багато української молоді. Це дало М. Бурі в Англії можливість зорганізувати цих українців в окрему українську організацію, яку він деякий час очолював. Зчасом йому вдалося в Англії нав'язати контакт з тими українцями, які служили в Канадській армії. Між цими канадськими українцями він знайшов свого сина Миколу, який був старшиною при канадському летунстві; його син Павло також служив при англійському летунстві.

Після закінчення Другої світової війни М. Бура зі своєю родиною переїхав з Англії до Канади, де вони поселилися в місті Торонто, зчасом навіть не зле влаштувалися в цьому місті, де також поселився і його третій син Олександер. Тут М. Бура цікавився українським життям і чим міг підтримував свою національну справу. Він брав особливу участь в праці Української Баптистської Церкви в Торонто, в члени якої він вступив.

Його життя було бурхливе, але повне шляхетного змісту і корисної праці для свого народу. Бог йому дав довгий вік і він під кінець навіть сам просив Бога, щоб забрав до Себе. Його похорон відбувся величаво, з участю його родини, свояків і приятелів. Цей похорон закінчився прийняттям в Українській Баптистській Церкві, де можна було почути багато дечого корисного і приємного про його корисне життя і працю.

Автор цих рядків познайомився з М. Бурою в українській бібліотеці при повітовому соймику в Рівному, де він тоді був урядовцем. Пригадую собі, коли мене переслідував польський уряд на Рівенщині, то бл. п. М. Бура боронив мене перед польською владою, а в цьому він помагав багатьом нашим людям, хоч йому самому грозили небезпеки з боку польської адміністрації, бо не бракувало всяких доносів на нього.

М. Бура залишив в глибокому смутку свою дружину Ольгу, синів Олександра, Миколу і Павла і дочку Клавдію на Україні.

В. Боровський

НАГОРОДИ ПО 1.500 ДОЛ.

У дописі п.з. „Конкурси українського літературного фонду ім. Івана Франка („Свобода" ч.147, з 3-го серпня ц.р.) трапилася помилка в останньому параграфі, де мова про нагороди на конкурсі цього Фонду. Повторюємо ці речення повністю: „Для Українського Історичного Товариства призначено дві нагороди: один історичний твір з тематикою 1000-ліття і другий науковий. Нагороди, як і перше по 1,500 дол." — Ред.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ 16-го СЕРПНЯ 1985 РОКУ

Пассейк, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, 42-го Відділу УНС, відбудуться о год. 7:00 вечора в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо членів взяти участь. Чеки дивіденди можна відібрати на зборах.

В. Марущак, рек. секретар

НЕДІЛЯ 18-го СЕРПНЯ 1985 РОКУ

Клифтон, Н. Дж. — місячні збори Відділу 64-го УНС ім. Т. Шевченка відбудуться о год. 12:30 до 2-ої по пол. у залі української православної церкви при Вашінґтон Аве., у Клифтоні, Н. Дж. Важні справи до полагодження. Проситься вплачувати вкладки.

УПРАВА